

ДО:
Председателя на научното жури професор д-р Андрей Захариев
за придобиване на образователна и научна степен "доктор"
по докторска програма "Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка"
(Финанси) при Стопанска академия "Д. А. Ценов" - Свищов

НАУЧНО СТАНОВИЩЕ
за придобиване на образователна и научна степен "д о к т о р" по ОТКРИТА
ПРОЦЕДУРА за защита на дисертационен труд

Изготвил становището: проф. д-р Сава Христов Димов

Автор на дисертационния труд: Докторант Яков Итах - Израел, № D03021895

Тема на дисертационния труд: "Измерване на нивото на финансова грамотност сред учениците в Израел и влиянието му върху тяхната бъдеща стопанска дейност"

Научен ръководител: Доцент д-р Анелия Радулова

Съгласно, на основание: Заповед № 394, Свищов, 07 юни 2022 г. на Ректора на Стопанска академия "Д. А. Ценов" - Свищов

№	Раздел	Отличителни черти	Оценяване	Точки (max 10 т.)
I	Общо представяне на дисертационния труд			
1	<i>Предмет на изследване</i>	Нивото на финансова грамотност сред младите хора на възраст 15-18 години в Израел. (с.11 от Дисертационните тезиси)	Много високо	10
	<i>Обект на изследване</i>	Теоретичните проблеми при придобиване на специфични финансови знания за управление на персоналните парични потоци. <i>Защитаваната научна теза, цел, задачи и методология на изследването са коректно изложени на с.11</i>	Много високо	10
2	<i>Обем</i>	Дисертационните тезиси са в обем на 227 страници, както следва: - съдържание и основен текст: 191 страници - списък на фигури и таблици: 2 - библиография и приложение: 34 <i>Заключение:</i> Обемът на дисертационния труд е напълно достатъчен за излагане на основните авторови аргументи.	Много високо	10
3	<i>Структура</i>	Тя включва следните раздели: - Въведение	Много високо	10

- *Глава първа.* Ролята на персоналните финанси във финансовата система. (14-62)
- *Глава втора.* Финансовата грамотност – основна предпоставка за ефективно управление на персоналните финанси. (63-130)
- *Глава трета.* Ниво на финансова грамотност на учениците и въздействието му върху икономическите им модели на поведение (131-181)
- Заключение на дисертацията (181-191)
- Справка за приносите (192-193)
- Препратки (193-212)
- Приложение (213-227)

Заключение: Логически обоснована и добре осмислена структура.

4	<i>Литература</i>
Използвани са общо 270 източника (база данни) на английски език. Те са посочени на страници 193-212 от дисертационните тезиси. | Много високо | 10 |
|---|---|--------------|----|

Заключение: Използваните литературни източници са изключително коректно цитирани в дисертационния труд.

5	<i>Приложение</i>
Самостоятелно обособено приложение (213-227). То обхваща: въпросник, 4 части (нагласи в областта на финансите, поведение в областта на финансите, познания за финансовата сфера и общи и демографски въпроси), и разпределение на отговорите на въпросника.
<i>Заключение:</i> Приложението допълва и очертава авторовите виждания по изследваните проблеми. | Много високо | 10 |
|---|--|--------------|----|

II **Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд**

1	<i>Преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем</i>
Актуалността на изследването е продиктувана от:
- финансовата криза, разразила се през 2008 г.;
- сътресения на ипотечните кредити;
- спукването на тъй нар. жилищен балон;
- въздействието на кризите върху домакинствата и благосъстоянието на индивида;
- липсата на финансова грамотност.
<i>Заключение:</i> На този фон, мога да изкажа мнението, че разработката е много актуална. Лично аз не съм срещал подобни разработки, които се отнасят до измерването на финансова грамотност сред учениците в Израел. | Много високо | 10 |
|---|--|--------------|----|

Ограниченията на изследването са свързани с трудността и сложността на измерването и оценката на нивото на финансовата грамотност, а именно: не съществува основа за единно измерване и оценка, която да бъде съгласувана и приета от повечето изследователи и политици в различните страни.

2	<i>Мнение за езика, обема и инструментариума на дисертационния труд</i> Според мен, използваните езици – български (в автореферата) и английски (в дисертационните тезиси) са литературно изгладени. Материалите се четат леко и разбираемо. <i>Дисертацията е в обем</i> от 227 страници. Структурно се състои от увод, изложение в 3 глави, заключение и списък с литература - общо 270 източника. В подкрепа на горното са включени 16 таблици и 9 фигури. Обемът на приложенията е 14 страници. <i>Методите на изследването</i> включват: прилагането на сравнителния анализ, методите на дедукцията и индукцията, графичен метод, статистическите методи за анализ, анкетен метод и други. Авторът конструира оригинални въпросници и разпространението им онлайн. Методът на извадката е вероятностен. При това, са анкетирани 618 ученици – пол, средна стойност и стандартна девиация (отклонение).	Много високо	10
3	<i>Мнение доколко авторефератът отразява точно и пълно труда</i> Авторефератът (на български и английски език) в концентриран вид изразява основните моменти на дисертационния труд. Той е в обем на 44 страници и завършва с авторова Декларация за оригиналност и достоверност на дисертационните тезиси.	Много високо	10

III

Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

1	<i>Съдържа ли предлаганият текст нови научни идеи и резултати с мнение за тяхната значимост</i> Справка за научните и научно-приложни приноси в дисертационния труд (с.41) показва, че научно-приложните приноси са концентрирани в: - доказаната актуалността на проблематиката; - моделите на финансово поведение на индивидите от позициите на класическия и неокласическия синтез; - научни проучвания за степента на финансовата грамотност;	Много високо	10

- изработен уникален въпросник, обхващащ всички възможни аспекти и фактори, оказващи влияние върху моделите на финансово поведение;

- проведеното изследване относно степента на финансова грамотност.

Към посоченото могат да се добавят още два съществени приноса, а именно:

Първо, изследване на корелацията между зависимите променливи: финансови познания, поведение и нагласа.

Второ, амбицията на автора за разработване на общовалидна методика за системно измерване нивото на финансови знания сред учениците в Израел.

IV

Въпроси по дисертационния труд

Въпрос 1, единствен: Във първа глава на дисертационния труд вие използвате понятието “финансова система”. В този контекст, логичен е въпроса: Как се срещат различните нюанси на сродните термини – “финансова индустрия”, “финансова структура”, “финансов алианз”, “финансови сектори” в специализираната литература на Израел?

Бих си позволил да отправя и една препоръка към автора: Задължително трябва да публикувате вашето изследване като самостоятелна монография.

V

Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение

За мен, дисертационният труд е цялостно завършено и много ценностно изследване, което заслужава висока оценка. Не случайно, аз като член на научното жури от максимално възможни оценки по раздели - 100 т. (10 x 10), присъждам 100 т. реална оценка.

Моята обобщена оценка е изцяло позитивна - Аз като член на научното жури, категорично ще гласувам с явно “ДА” за придобиване на образователна и научна степен “доктор” по докторска програма “Финанси, парично обръщение, кредит и застраховка“ (Финанси) на докторант Яков Итах.

След общото гласуване, бих си позволил да поздравя и неговия научен ръководител, уважавания колега доцент д-р Анелия Радулова.

Дата: 24.07.2022 г.

Изготвил научно становище:
(проф. д-р Сава Лимов)